

Tisztelt Olvasó!

Szeretettel ajánlom figyelmébe az SZTE Móra Ferenc Szakkollégium Móra Akadémia sorozatának tizedik, jubileumi kötetét, amely a 2021. március 19–20-án online formában szervezett IV. Móra Kárpát-medencei Interdiszciplináris Szakkollégiumi Konferencia és a 2021. november 26–27-én, személyes jelenléttel megrendezett V. Móra Kárpát-medencei Interdiszciplináris Szakkollégiumi Konferencia előadásaira épül, az ott elhangzott előadások szerkesztett változata, de a kötetbe bekerült néhány különösen értékes, elsősorban történettudományi kutatás anyaga is.

Az SZTE Móra Ferenc Szakkollégium 2022-ben kettős jubileumot ünnepel: 50 éve, 1972 őszén alakult az első szakkollégium a Móra Ferenc Kollégium keretein belül, és éppen 10 éve fogadta el a Szegedi Tudományegyetem szenátusa, hogy a Móra Kollégium intézményként is szakkollégiummá váljon. Az évfordulókat méltóképpen rendezvénysorozattal, konferenciával, kiadványokkal ünnepeljük, amelynek fontos eleme a Móra Akadémia szakkollégiumi füzetek 10. jubileumi kötete is.

A több mint fél évszázados múltra visszatekintő Móra Ferenc Kollégium gazdag és sokszínű programkínálatára, egyetem- és városszerte is ismert népszerű előadássorozataira, az elmúlt évtizedek szakkollégiumi hagyományaira építve alapítottuk újra 2012-ben a Móra Ferenc Szakkollégiumot, amely az elmúlt évek aktivitásának, szakmai tevékenységének elismeréseként először 2015-ben, 2018-ban majd 2021-ben újfent elnyerte a három évre minősített szakkollégium címet, 2018 márciusától pedig Akkreditált Kiváló Tehetségpont lett.

Képzési modellünkben a kurzusok, műhelyek, vitaestek mellett fontos szerepet szánunk hallgatóink tudományos tevékenységének, szorgalmazzuk, hogy kutatásaik eredményeit, módszertanát mutassák be és vitassák meg hallgatótársaikkal. 2022-re a Móra Ferenc Szakkollégium a Szakkollégiumi Mozgalom meghatározó tagjává vált, az a több mint 300 kurzus, szakkurzus, műhelyfoglalkozás, előadássorozat, amelyet az elmúlt években szerveztünk, elősegítette hallgatóink tudományos fejlődését, ismereteinek bővítését. Küldetésünknek tekintjük a szakkollégiumi gondolat és képzési modell népszerűsítését, ezért szakkollégiumi találkozókot, workshopokat szervezünk, segítünk és mentorálunk vidéki és határon túli szakkollégiumokat, tudományos műhelyeket. Meggyőződésünk, hogy a szakkollégiumoknak fontos szerepet kell betölteniük a tehetséggondozásban, különösen a vidéki felsőoktatási intézmények tehetséggondozásában, és hidat kell építeniük a középiskolák, a szakmai, civil és diákszervezetek, valamint a közéleti, szakmai kérdések iránt fogékony polgárok felé. Ez a cél vezérelt bennünket, amikor létrehoztuk a Móra Akadémiát, amelynek azt a szerepet szántuk, hogy fórumot teremtsen hallgatóink tudományos, szakmai megnyilvánulásaira, összefogja, koordinálja konferenciáinkat, a konferenciák anyagát pedig kötet formájában is megjelentesse.

A Móra Akadémia 10. kötetében az utolsó két konferenciánk, a 2021. március 19–20-án online formában szervezett IV. Móra Kárpát-medencei Interdiszciplináris Szakkollégiumi Konferencia, és a 2021. november 26–27-én, személyes jelenléttel

megrendezett V. Móra Kárpát-medencei Interdiszciplináris Szakkollégiumi Konferencia előadásainak írott, szerkesztett változatát olvashatjuk. A pandémia miatt 2021 tavaszán online szervezett konferenciánkon 25 szekcióban 122 előadás hangzott el, a konferenciára közvetlenül a XXXV. OTDK konferenciát megelőzően került sor, ezért nagyon sok kiváló jelentkező között válogathattunk, az előadások színvonala pedig OTDK szintű volt. A 2021. novemberi konferenciánk már személyes jelenléttel zajlott, a járványügyi korlátozások miatt a korábbiakhoz képest kevesebb jelentkezővel, de színvonalában így is hozta a korábbi konferenciáink átlagát. (A személyes jelenléttel konferenciákat a hozzászólások, viták aktivitása, az előadók és a szekcióvezetők személyes találkozásából fakadó motiváció miatt preferáljuk). A Móra Akadémia 10. kötete az elmúlt évek hagyományainak megfelelően „szakkollégium közi”, igaz aktuális kötetünkben többségben vannak a szegedi, és ezen belül a Móra Ferenc Szakkollégium hallgatói által írt tanulmányok, de a szerzők között pécsi, budapesti, debreceni, szakkollégistákat is köszönhetünk.

A kötetben a bölcsészettudomány, és ezen belül is 8 tanulmánnyal a történet-tudomány dominál, de irodalmi és néprajzi tárgyú munkákkal is találkozhatunk. A társadalomtudományi témák, ahogy már megszokhattuk, rendkívül széles spektrumot fognak át, az örökségvédelem, szociológia, filmtudomány és pedagógia témájú tanulmányok mellett találkozhatunk jogi és politológiai munkákkal is. A tanulmánykötetben a természettudományokat a természetföldrajz és a fizika képviseli. A színvonalas kötethez kedvcsinálónak néhány gondolat a tanulmányokról.

Deák Ádám, a Móra Ferenc Szakkollégium doktorandusz hallgatója, ahogy már megszokhattuk tőle, a reformkor izgalmas parlamenti vitáiba kalauzol bennünket bemutatva Szeged szabad királyi város képviselőjét az 1843/44. évi országgyűlésen.

Erdei Iván Márk kedvenc kutatási területéről, a helységnevekből választotta publikációs témáját, szokásos módon felhívva a figyelmet a téma még csak részben kutatott szegmenseire (Helységnevrendezés Magyarországon 1898–1912 között, különös tekintettel a helyre nem állított történeti magyar elnevezésekre).

Ferencz Nándor Traianus korával ismerteti meg az olvasót, bemutatva a sikeres és népszerű római császár külpolitikájának mozgatórugóit.

Gulyás Márta Károly Róbert igazolható és feltételezett erdélyi útjainak okát, jellegét és céljait járja körbe, Kiss Máté pedig a korai magyar történelem egyik végtelenül izgalmas és máig megválaszolatlan kérdésére (az első ezredforduló környékén egy Tyrker nevű magyar férfi skandináv hajósok körében eljutott-e Észak-Amerika keleti partvidékére?) keresi a választ.

A modern kor történeti kérdései iránt érdeklődők is találhatnak kedvükre valót a kötet tanulmányai között. Nagy Richárd például hely- és mikrotörténeti módszertani felvértezéssel mutatja be Nádudvar második világháborús személyi veszteségét eddig nem, vagy csak részben vizsgált új források feldolgozásával. Szabó Levente a Japán Birodalmi Haditengerészet szervezetét, működését vizsgálja a washingtoni haditengerészeti konferencia (1921–22) és a londoni konferencia

(1930) közötti időszakra koncentrálna. A történeti tárgyú munkák sorát Zsiga Nikolett tanulmánya zárja, aki az 1994-es ruandai népirtást és azok elkövetőit mutatja be, a médiában dolgozó nők szerepére részletesen is kitérve.

Az irodalomtudományt a kötetben Csikós Gréta (Ibolyák - Petőfi autográf kéziratának vizsgálata) tanulmánya képviseli, aki Petőfi prózai életművét és az Ibolyák (1843) novelláinak műfaji sajátosságát járja körbe, szinte teljes komplexitásra törekedve.

A kötet két, talán a laikus olvasónak túl speciális, de nagyon izgalmas, tényfeltáró, a feldolgozott témát alaposan körbejáró tanulmánya Balássy Fanni filmtudományhoz, filmtörténethez kapcsolódó elemzése „Cinematografia da quattro soldi – Velencei filmgyártás a Salói Köztársaság alatt, avagy a Cinevillaggio születésének és bukásának története”, és Keresztény Csenge Az első magyar néptáncfilmeket (1926–1947) bemutató tanulmánya.

A kötet utolsó harmadában napjaink kihívásait, aktuális kérdéseit körbejáró, vagy ezekre reflektáló tanulmányokkal találkozhatunk. Kovács-Kószó Eszter tanulmányában „Távoktatás a koronavírus első hullámában és utána” szemléletesen mutatja be, hogy egy kis csoport tevékenysége, személyre szabott vagy rendszerezett linkgyűjtemények összeállításával milyen hatékonyan tudta segíteni a pedagógusokat (itt elsősorban a matematikatanárokat) a digitális oktatásban. Tóth Dalma Az „új csendes generáció” – a debreceni egyetemisták társadalmi szerepvállalásáról ír, a csendes generációhoz kapcsolódó kutatások szociológiai és szociálpszichológiai nézőpontjait helyezve előtérbe. Gál Rita Zita Az Overtourism-jelenség kihívásai az európai kulturális örökségvédelemben tanulmánya rávilágít arra, hogy az overtourism-jelenség mennyire komoly kihívást jelent az európai kulturális örökségvédelem számára. Javaslatra, hogy érdemes olyan programokat és szolgáltatásokat választani, amelyek a helyi közösségeket támogatják és autentikus kulturális értéket közvetítenek. Korponai Ákos tanulmánya „Szuverenitástranszfer és alkotmányos identitás: Bosznia-Hercegovina esete” a nemzetközi szerződések hatékonyságát és az alkotmányos berendezkedésről alkotott véleményeket, dilemmákat járja körbe. Kószó Richárd a magyar politikai, gazdasági, pénzügyi folyamatokra, döntésekre is komoly hatással bíró kérdést dolgoz fel tanulmányában „Az Európai Unió 2021–2027-es időszakra szóló többéves pénzügyi kerete az EU intézményi vitáinak keresztüzében”.

Gudmann András a mesterséges intelligencia alapú osztályozó eljárások alkalmazását vizsgálja a nagytájszintű területhasználat változás térképezésére. A kutatás eredményei különösen elgondolkodtatóak. „A változás vizsgálata alapján Magyarország területén a vizsgált időszakban (1986–2017) a mezőgazdasági szerkezetváltások, az urbanizáció és az erdősödés miatti területhasználat változások voltak a meghatározóak. Ezen változások eredményeképp a mezőgazdasági területek jelentősen csökkentek és a mesterséges felszín és erdők területe nőtt.” A kötetet Páhoki Tamás Degenerált energianívójú MoS₂ alapú kvantumdotok transzportjelenségeinek vizsgálata című tanulmánya zárja.

A kötet tanulmányaihoz mindenkinek jó szórakozást kívánok, remélem a tematikai és műfaji sokszínűség csak előnyére válik a Móra Akadémia tizedik, jubileumi kötetének, és mindenki talál érdeklődésének megfelelő írást, tanulmányt, amelyben kellően elmélyülhet. Végül köszönetet szeretnék mondani az SZTE azon oktatóinak, munkatársainak, akik közreműködtek a konferencia szervezésében, szekcióvezetőként értékelték az előadásokat, tanácsaikkal segítették az előadók szakmai fejlődését, szakmailag átnézték, finomították a tanulmányokat. Külön köszönet Vass Viktóriának és Vass Zóranak lelkiismeretes lektori munkájukért és Béla Bálintnak, aki a lektorálás mellett formába öntötte, szerkesztette a kötetet, valamint a Miniszterelnökségnek, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőnek, valamint a Nemzeti Tehetség Programnak az anyagi támogatásért, amelynek segítségével a kötet megjelenhetett.

Kovács Attila